

Krāsa – virsmas īpašība; ķīmiska viela, ko lieto glezniecībā.

Tonis – krāsas gaišuma vai tumšuma pakāpe.

Intensitāte – krāsas stiprums, spēka pakāpe, spraigums, spilgtums piesātinājums.

Kontrasts – pretstats, krasa atšķirība.

Nokrāsa – tā rodas, ja tīrai krāsai piejauc dažādas citas krāsas.

Krāsa ir viens no visbiežāk lietotajiem mākslas līdzekļiem ikdienā. Piemēram, apģērbu izvēlē, tajā, kā jūs iekārtojiet savas istabas, saskaņojot jums vēlamās un tīkamās krāsas. Arī mākslā krāsai ir viena no vadošajām lomām – it īpaši glezniecībā, kas no pārējiem mākslas veidiem atšķiras ar izteiktu krāsainību.

1. Uzzīmē un izkrāso drēbes, kas tev būtu mugurā, ja tu atrastos A. Romana darbā „Ainava ar jātnieku”!
Un kādas, ja J.Valtera darbā „Meža ainava”!

A. ROMANS „Ainava ar jātnieku” 1910.

J. VALTERS „Meža ainava” 20.gs. 20.gadi.

Krāsai vispirms ir emocionāls, juteklisks spēks. Kā piemēru varētu minēt J. Rozentāla gleznoto „Malvīnes Vīgneres Grīnbergas portretu”, kurā zeltainais fons kontrastē ar sarkano tērpu. Sarkanā krāsa gleznotajai sievietei piešķir pašpārliecinātu un drosmīgu raksturu. Var nojaust, ka šī ir sabiedrībā ievērojama dāma ar savu viedokli un raksturu, turklāt spilgti sarkanais tērps it kā pasvītrot sievietes drosmi.

J. ROZENTĀLS „Malvīnes Vīgneres portrets” 1916. V. TONE „Pie loga” 1932.

2. Arī V.Tone darbā „Pie loga” gleznoja sievieti sarkanā tērpā. Kāds, pēc tavām domām, varētu būt vārds attēlā redzamajai sievietei?

Kā tev liekas, vai viņai patīk šī sarkanā blūze? Kāpēc?

.....

.....

Kā tev šķiet, kura viņai ir vismīlākā krāsa?

.....

**Kā, tavuprāt, izmainītos krāsas V. Tones darbā, ja sieviete paceltu galvu un iesmieties!
(Vari uzrakstīt krāsas nosaukumu vai attiecīgi to iekrāsot.)**

.....

Kāpēc, tavuprāt, mākslinieks ir izvēlējies blūzei sarkano krāsu?

.....

Kādā krāsā (rakstā) tu gleznotu šai sievietei blūzi, ja būtu mākslinieks? Izkrāso!

V. TONE „Pie loga” 1932.

Reizēm mākslinieki tīras krāsas izmanto ļoti maz, lielāku uzmanību pievēršot tonim un toņu niansēm. Latvijas Nacionālajā mākslas muzejā var aplūkot vairākus šādus piemērus - J.Roze „Helēnas Cimzes portretu”, arī ainavās – J. Federa “Gaujas leja”.

Visos šajos darbos dominē brūnie zemes toņi, sarkanīgie vai tumši zaļie. Portretos fons ir tumšs, izgaismota tiek tikai sejas un rokas, kurās krāsa ieklāta vienmērīgi un gludi. Arī vasarīgajās ainavās, kurās dabā esam pieraduši redzēt visas košās varavīksnes krāsas, gleznā varam saskatīt tikai klusinātus zaļos, zilos un brūnos toņus, kas ir daudz mierīgāki.

J.ROZE „Helēnas Cimzes portrets” 1861.

J.Feders” Gaujas leja” 1891.

3. Nosauc visus brūnos un zaļos toņus, kurus vari saskatīt šajos divos darbos!.....

.....

.....

4. Uzzīmē pats savu ainavu, izmantojot tikai iepriekš nosauktās krāsas!

Daudzi krāsas likumi atklājās māksliniekiem praktiskā pieredzē, kad viņi atstāja savu darbnīcu un sāka gleznot plenērā – zem klajas debess. Saules gaismas iespaidā gleznotāji pētīja krāsu likumus un uzstādīja sev jaunu uzdevumu – sasniegt toņu spilgtumu, gaišumu, dzidrumu. Krāsas kļuva intensīvākas, gleznās varēja skatīt ļoti spilgtas gaismas, krāsainas ēnas, kontrastus (piem. zils + dzeltens, zaļš + sarkans) un drošus, brīvus triepienus. Ar tīras krāsas sīkiem otas triepieniem ir iespējams gleznot dzidro, spožo saules gaismu, kas vibrē, sapludinot līnijas un formas.

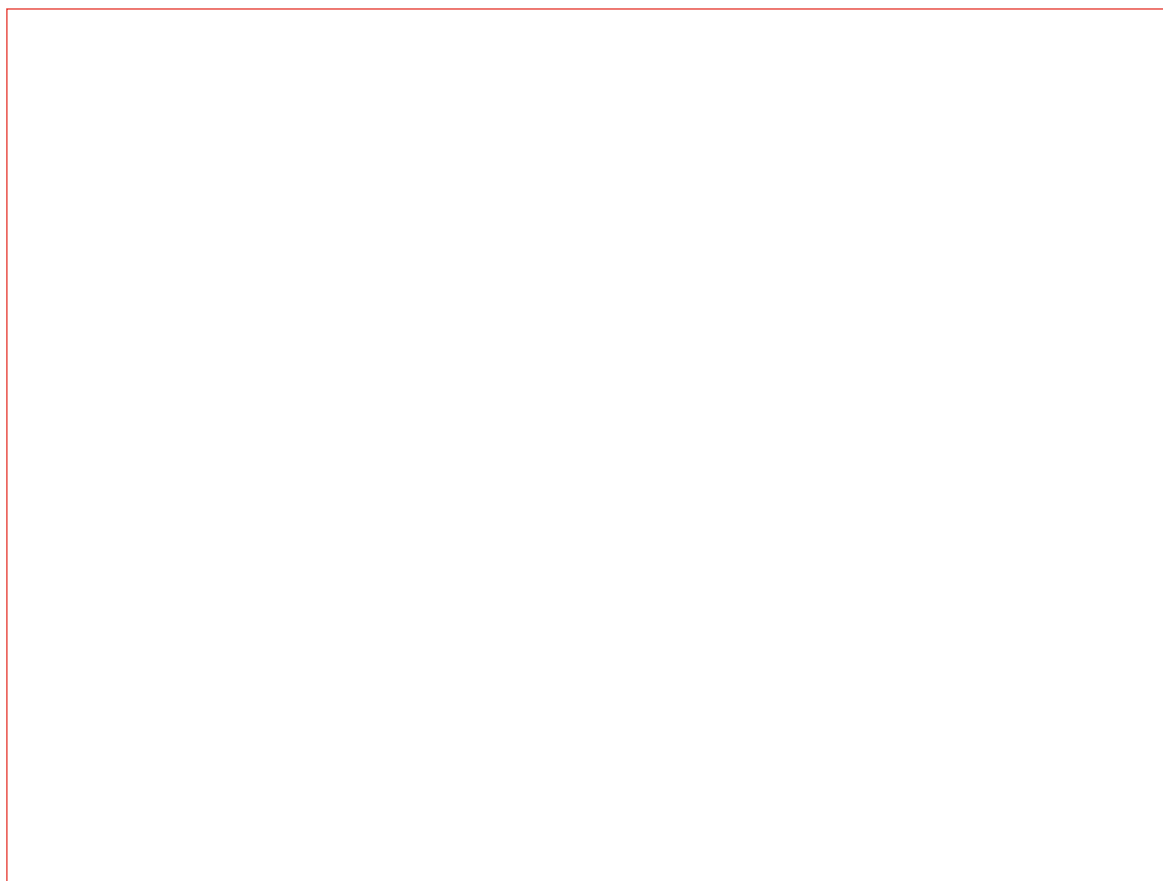

J. ROZENTĀLS „Zem pilādža”1905.

A.ROMANS „Ainava ar jātnieku” 1910.

5. Iztēlojies, ka A. Romana darbā „Ainava ar jātnieku” ir dienas vidus un spīd spoža saule! Uzzīmē, kā tas varētu izskatīties!

Krāsa iespaido tieši, aizrauj mūs kā mūzika, kalpo par mākslinieka noskaņojuma tiešu pārraidītāju skatītājam. Jau no attāluma, neizšķirot gleznas tēlus vai priekšmetus, mēs nojaušam, ko mākslinieks gribējis izteikt, pateicoties krāsu efektiem. Mēs saņemam iespaidu – priecīgu vai skumju, kas ir atkarīgs no krāsu gammas mākslinieka paletē.

6. Vai attēlā redzamais mežs ir īsts vai izdomāts?

Kāpēc tev tā šķiet?

.....

.....

.....

.....

J.VALTERS, „Meža ainava” 20.gs. 20. gadi.

7. Uzzīmē un izkrāso putnus, kas varētu dzīvot šādā mežā!

8. Uzzīmē savu krāsaino sapni!